

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foale politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua oară
12 bani, a treia oară 10 bani.

Cele din urmă sfaturi ale unui om înțelept către tinerime.

O vorbire a directorului VIRGIL ONIȚIU.

Iubită tinerime școlară!

Cum vă văd adunați, iubiți elevi, în ziua întâiu a noului an școlar, sufletul meu se veseleşte, dar în același timp se și întristează. Ca împăratul din poveștile noastre populare, un ochiu îmi zimbește iar celalalt plânge.

Sunt vesel, dragii mei, când vă văd că ați alergat din toate părțile la acest templu de învățatură românească, la acest izvor de bunăcreștere creștinească, pentruca să vă înzestrați cu *armele științei și ale omeniei* pentru vremurile când veți ajunge singuri stăpâni peste voi. Sunt vesel când mă gândesc la râvna aceasta mare a voastră pentru lumina de carte și pentru îndreptarea moravurilor voastre, care v'a adunat aci. Sunt vesel când mă c get la iubiiții vostri părinți și îngrijitori de acasă, cari în zarva vremilor cumplite ce petrecem, cu drag jertfesc bani grei din puținul lor avut, pentru ca să vă vază pe voi mai pricopsiți decât ei și mai buni decât mulțimea celor răi, cari forfotesc preutindenii în lume.

Dar sunt trist și un ochiu îmi plânge, dragii mei, când mă gândesc la atâția iubiți școlari de-ai noștri, ale căror fețe senine ne lipsesc azi aci; chemați la suprema jertfă, mâinile lor azi nu strâng cartea de învățatură, pe care n'au apucat'o s'o mântuiască, ci s'au încleștat pe arma isvoritoare de moarte. Plânge inima în mine, când mă gândesc la golurile cumplite ce a lăsat acest război în șirurile povățuitorilor, a profesorilor școalelor noastre, răpindu-ne pe trei așa de vrednici, așa de buni și de distinși sămănători! Mă întristează pustiul ce s'a lăsat peste casele și capetele celor mai mulți iubiți părinți, frați, surori și neamuri de ale voastre. Inima mea plânge când mă gândesc la sărmanii orfani dintre voi, cărora războiul nemilos și nesfârșit v'a răpit pe iubitul vostru tată. Jalea mă apasă, când gândul meu zboară la sărmanele voastre mame cu gândul pierdut după tata, care nu mai vine... sau la surorile, cari zădarnic așteaptă scrisori dela frații duși la bătaie. Mă doare grozav când mă gândesc, că aproape nu mai este căsuță în țara această, care să nu-și aibă mortul și morții săi, în loc neștiut pe tărâmurile străine, că aproape nu mai este vatră, în care jarul să nu steie să

se stângă de lacrimile vărsate șiroaie de cei ramași în jurul ei.

Dar ori-cât de mare să fie jalea ce ne-a năpustit, noi nu avem puțința s'o curmăm, dar nici nu trebuie să ne lăsăm striviți și nimiciti de ea. Tăria aceasta s'o căutăm înainte de toate în pildele și povețele *legii noastre creștine*. Să ne aducem aminte de patimile fără samă ale Mântuitorului nostru pentru noi, patimi cumplite, pe cari le-a suferit fără vaiete și fără desnădăjduire pentru mântuirea noastră! Să ne gândim la păcatele noastre, pentru cari Celce toate le știe, ne ispitește și ne pedepsește și avem să ne punem toată nădejdea în dreptatea și milostivirea Lui, ca tot El să facă sfârșit suferințelor și să usuce lacrimile noastre.

Dar pe lângă mângăierea ce ne-o poate da legea noastră creștină în aceste zile de cumpănă, datu-ne-a Dumnezeu nouă oamenilor încă un leac care tămăduiește, întărește și ne ridică biruitorii peste năcazuri și nenorociri. Leacul acesta, iubiiți elevi, este *munca*. Celce muncește nu are vreme să se gândască la nenorocirile cari l-au ajuns, celce muncește află mângăiere în munca lui căci munca întărește trupul și sufletul și inviorează inima omului. Cine nu știe, că omul lenș e uricios, nesuferit și răutăcios? Iar omul harnic e senin ca soarele, vesel, plin de voie. Omul muncitoriu biruește toate năcazurile, iar cel lenș este biruit de ele.

Iata dar pentru ce vă zic, dragii mei, ce-ce ați intrat între pereții acestei case sfințite prin munca atâtor mii și mii de școlari harnici, — lăpădați de pe voi haina urită a lenei și a trândăvirei! *Intrați aci cu gândul la Dumnezeu și cu hotărârea de-a munci cu voie și din răspuțeri, pentru ca să vă agoniștiți lumina minții și curățenia inimii, pe care o râvniiți.*

Indemnați-vă unii pe alții la stăruință și la muncă! Săriți-vă în ajutor frățește! Cel mari să povățuiască pe cel mic! Cel tari pe cel slabi! Cel deprinși la munca de carte, pe cel încă nedepriși! Faceți ca acest edificiu cu tot cuprinsul lui să se asamene cu o coșniță de albine, al căror zumzet de muncă neîncetată să înveselească auzul tuturor oamenilor de bine și să alunge duhurțile chinătoare ale jalei și ale lacrimilor din jurul nostru.

Stăruința voastră în munca neîncetată, dragii mei, acum mai mult ca oricând trebuie să fie deosebit de mare. Căci pe lângă datorința mare ce o aveți pentru mângăierea, întărirea și luminarea sufletelor voastre prin muncă stăruitoare, voi mai aveți de așteptat încă o datorință sfântă și deosebit de mare.

Vedeți, dragii mei, iubiiții vostri cei de acasă cari v'au dat la școală și în anul acesta cumplit de suferințe, au ochii îndreptați în două părți: de o parte la locurile de groază de pe câmpurile de bătaie, iar de alta parte la școala noastră aci, unde v-au trimis pe voi cu atâtea nădejdi de bine!

Depe cele câmpuri de bătaie vești bune nu se prea strecoară pe la ei, numai durere și jale! Toată mângăierea lor o așteaptă de aci de la voi! Vestile bune despre progresul vostru sunt leacul ce le tămăduiește grijile și durerile *celelalte!* Și vedeți, ei, bunii vostri părinți, tutorii și îngrijitori de acasă, pentru jertfa lor de cheltuială și pentru marea lor dragoste și griji ce vă poartă, nu așteaptă în schimb altceva dela voi decât câte o știre bună, *că munciiți cu tot sufletul, că sunteți cu ascultare față de profesorii vostri și cu frica lui Dumnezeu în inimă.*

Este oare între voi unul atât de rău și atât fără de suflet, ca să lipsească și de aceasta singură mângăiere pe iubiiții săi de acasă? S'ar putea să fie măcar unul între voi, care pentru atât bine ce i se face de către crescătorii săi, să-i răsplătească pe ei cu supărări și cu dureri și de aici, de unde așteaptă mângăierea știrilor bune? Cine-i acela, care ar vrea să îngrămădească o năpastă nouă pe capul celor ce-l iubesc și cari și de altfel năpăstuiți sunt de durerile ce le vin din altă parte?

Nu, nu... Pragul acesta nu-l poate trece așa un nelegiut!..

De aceea, acum când inaugurăm acest an școlar, Vă îndemn dragii mei iară și iară să *călcați în picioare șarpele veninos al trândăvitei, vă îndemn să vă ridicați inimile la Dumnezeu, rugându-l să vă întărească în gândul bun ce s'a sălășluit în sufletul vostru azi și să vă ajute ca până în sfârșit să nu pierdeți drumul drept pe care azi porniți!*

Și cu voi împreună îmi înalț și eu glasul meu și rog pe bunul Dumnezeu, ca să

binecuvânteze stăruințele voastre așa fel, ca la sfârșitul anului școlar, când vă veți întoarce la casele voastre, — pașii voștri să aducă senin, lumină, bucurie și mângâiere în inima aceluia, cari cu atâta drag vă așteaptă

† Virgil Onițiu.

Moartea nemiloasă seceră viețile românești nu numai pe câmpul de luptă, ci își caută jertfa și între puștii rămași acasă. Pierderea cea mai mare, pe care am îndurat-o în zilele aceste de măcel, a fost trecerea la celea veșnice a învățatului director al gimnaziului din Brașov, *Virgil Onițiu*. Prin moartea lui neamul nostru pierde prea de timpuriu, pe unul din cei mai luminați conducători ai săi, care vreme de 25 de ani și-a închinat toate însușirile lui frumoase și tot zelul, spre a ridica cultura, a lumina mintea și a forma caracterul aceluia, cari au trecut prin porțile gimnaziului din Brașov.

Om cu rânduială în toate ale lui, serios și harnic, gata pururea de-a înființa și îndruma lucruri folositoare, neobosit mânător al condeiului, Virgil Onițiu ne părăsește în vârstă de 51 ani, în floarea vieții, lăsând în urma sa un gol de neumplut și o părere de rău, ce nu se poate mângâia.

Pentruca fiecare să poată cunoaște în parte măcar, gândurile minunate și povețele, pe cari ni le-a lăsat, am pus în fruntea gazetei noastre, una din acele cuvân-

tări ale răposatului director, cu cari a stors nenumărate lacrimi din ochii ascultătorilor.

Impărtășim și noi jalea, ce a cuprins pe toți și rugăm pe bunul Dumnezeu, să-l sălășluiască acolo, unde cei drepti se odihnesc.

Câteva date biografice.

Directorul gimnazial Virgil Onițiu s'a născut în 6 Februarie v. 1864 în Reghinul-săsesc (comitatul Murăș Turda). A studiat gimnaziul în Seghedin, teologia în Sibiu și facultatea filosofică în Viena și Budapesta.

Incepând cu anul școlar 1890/1 a fost angajat ca profesor provizor la gimnaziu, iar în Oct 1891 a fost calificat de profesor pentru școlile secundare din partea comisiunii regnicolare din Budapesta din studiile: limba și literatura latină și română, fiind numit din anul școlar 1891/2 profesor definitiv. Din 18 August 1894 e ales director al școlilor secundare din Brașov.

Ca profesor și director a desfășurat o largă activitate pe terenul pedagogic și literar, editând în mai multe ediții numeroase cărți didactice, cu deosebire „Cărți de citire” pentru usul școlilor noastre și a publicat studii și discursuri de mare valoare pedagogică. A redigat cu deosebită competență și conștiințiozitate anuarele gimnaziului XXXI—LI.

A scos și câteva volume de schițe și novele între cari volumele «De toate» apărut în 1897 la Brașov și „Clipe de repaus”. În 1912 a publicat sub titlul „Din cele trecute vremi” o colecție prețioasă de „însemnări despre începuturile grafului, culturii și literaturii neamului românesc”. Din anul 1894 începând, când a ajuns director al gimnaziului, a rostit an de an la încheierea anului școlar discursuri, cari formează o colecție bogată de îndrumări și sfaturi luminoase pentru promovarea intereselor culturale-școlare ale neamului.

Deși mult ocupat cu școlile școlare a găsit timp să colaboreze cu lucrări literare și cu articoli de actualitate la ziarul »Gazeta Transilvaniei«, »Românul« și »Drapelul«.

În toamna anului 1898, la inițiativa și propunerea directorului Onițiu, s'a pus baza fondului »Mesei studenților români din Brașov«

pe care l-a administrat până la sfârșitul vieții sale cu o rară dragoste și conștiințiozitate. Activitatea sa în jurul acestui fond de binefacere pentru studenții noștri săraci a fost neobosită și grație acestei munci desinteresate averea mesei studenților a ajuns la finea anului 1914—1915 la suma însemnată de coroane 82.182,75. Cei ce au beneficiat și vor mai beneficia din acest fond, îi vor binecuvânta memoria.

Neamul românesc recunoscător i-a și răsplătit pentru activitatea neobosită și valoroasă cu diferite posturi onorifice: a fost ales membru corespondent al »Academiei Române« president al secției literare a »Asociațiunii«, viceprezident al »Fondului de teatru«, deputat congresual și sinodal etc

La aniversarea semicentenară a examenelor de maturitate la gimnaziul din Brașov.

Ultimul discurs public rostit liber de directorul V. Onițiu la examenul de maturitate din Iunie a. c. — după notele raportorului ziarului »Gaz. Tr.«.

Era în vara anului 1866.

Tunul bubuia la hotarele de nord și de sud ale monarhiei, cum bubue și astăzi. Țara era în toiul războiului cu Prusia și cu Italienii. Și'n această atmosferă de război, în ziua de 14/26 Iunie a acestui an Românii din Brașov au avut o zi mare de bucurie și de sărbătoare culturală și națională.

Venise însuș marele archereu Andreiu Șaguna, ca să le vestească și cu graiul viu bucuria mare: că gimnaziului nostru, »Sionului românesc« din Brașov, completat la 8 clase, i s'a acordat dreptul de publicitate, i s'a dat dreptul să țină examene de maturitate și să libereze testimonii de maturitate.

Nemuritorul Andreiu a prezidat și condus atunci primul examen de maturitate la gimnaziul nostru, la care se prezentară 10 candidați, din cari numai unul singur mai este în viață: D-l Teodor Nica: iar din comisia de examinare de atunci avem fericirea de-a vedea chiar aici asistând în această sală pe unul rămas în viață: pe d-l avocat Ioan Lengeru.

Am ținut să vă reamintesc aceste momente solemne din istoria școlilor noastre, pentruca să nu treacă — în toiul de război al zilelor de azi — nepomenit faptul, că acest an școlar este al 50-lea, în care se face examen de maturitate la gimnaziul nostru.

FOISOARĂ

Romanță fără muzică.

Dă-mi ochii verzi,
Intruchiparea enigmat vîselor ce mint,
Și glaciata strălucire a misticelor nopți polare;
Dă-mi ochii verzi, ca simfonia ce Beethoven n'a scris-o încă,
Ci o purta ascunsă 'n suflet, ca 'ntr'un breloc de argint...
Dă-mi ochii,
Și mîntile, cu 'ntreaga taină nepricepută și adâncă
De lînti și culori, ca două poeme albe, lapidare;
Ca două strofe orchestrate în luminoșul alb major,
Pe cart, un inspiat Cellini, le-ar fi sculptat
Cu frenezte,
Pe seama nimănui, sau, poate, pe seama tuturor...

Inchide
Pianul de-abanos, și-avârle caetul încărcat cu note
Unde stăpână-i nostalgia, și ritmul leneșel gavote,
Tumultuoasa tarantellă, în care Liszt
Și-a pus suprema sonoritate inspirată
De palida George Sand... Dă-mi ochii, privirea ta înșirgurată,
Și fiecare deget, dă-mi-l, cu somptuoasa lui poemă
De perle
Turcoaze,
Opale
Și scarabel; căci azi s'a stîns

Iubirea noastră dealtădată, cum moare 'n seră-o crizantemă,
Și peste toate, melancolic, uitarea vîlul ei și-a 'ntîns...

A fost o lungă suferință de voluptoasă așteptare,
Cu nesfârșitul chin, ce-l priletin părerilor de rău;
A fost,
Un șir de gelozii, reproșuri și împăcări cu întreaga gamă
De ne'ntelegeri fără rost,
Sfârșite 'n liniștea dutoasă de 'nsăngerări crepusculare
Și re'noște 'n zori... Dă-mi ochii, căci vîtața, vezi, t-așa de tristă,
Și fiecare zi, ne pare
Un tîntîrim, ce tîntulește iubirea noastră, ca pe-un mort...

Eu nu-s nimic, tu ești artistă...
Și 'ntreg avîntul ce-l mai port
În mîne,
Mi se pare-acuma un marș funebru, vag, pe veci
Uitat de amintire 'n dorul păgân, al unei inimii reci.
Tu vei avea succese poate, și-o să te urci așa de sus
Pe scara gloriei, întocmai ca o regină
Ce-și vîsează, un cerșitor-amant, adus
Dintr'o colbă 'ndepărtată...
Pe când uitat, în infinita tăcere-a nopților și vremii,
Va înceta al vîetei sbuctum, și tristă înima să-mi bată...

Dă-mi ochii adânci, și 'ntînde-mi mîna,
Frumoasa mîna parfumată,
Să simt pulsația vîetei cu ritmu-t suveran de eri,
Ce mi-a robii ființa 'n dorul unei eterne primăveri...

I. Broșu

Amintirea și reînvierea acestor momente mari din trecutul năzuințelor noastre spre mai bine trebuie să se facă, nu atât pentru rostul trecător al unei cifre jubilare, ci mai ales pentru rostul educativ ce îl au. Primul examen de maturitate la gimnaziul nostru a fost închinarea unor stăruințe îndelungate și înordată în urmărirea unui ideal: idealul culturai noastre naționale. A pomeni de primul examen de maturitate de acum 50 de ani la gimn. nostru înseamnă, a serba izbânda unui ideal și înseamnă a vă întări pentru lupta vieții, care vă așteaptă pe dvoastră, maturizanții de azi.

Un mare bărbat al nostru zice, că fiecare neam are morminte cari în ceasurile de cumpănă ale vieții noastre se deschid, când morții învie și ne sar în ajutor ca să putem birui. Dar aceste morminte se deschid numai pentru ceice le cunosc și se apropie cu evlavie de ele, numai pentru acei cari acei nu uită pe cei ce au pus temelie vieții noastre de azi...

Am cetit în zilele trecute exclamațiunea plină de încredere și de mândrie a unui scriitor german, care vizitase tranșeele germane din tranșeele de luptă: „Noi trebuie să învingem“, zicea el, »căci în spatele fiecărui soldat german stă Kant, stă Schiller, Fichte, Bismark și toți morții noștri mari; ei sunt pretutindeni în tranșeele noastre, ei ne încoardă mușchii, ne oțelesc sufletele și ne ageresc ochii ei luptă alături cu noi«. Iată dar, că a păsta pomenirea faptelor vrednice din trecut, înseamnă a ne întări, înseamnă a ne asigura ajutoare neprețuite în luptele vieții.

Totodată pomenirea aceasta ne înalță sufletele spre cultul idealelor, fără de cari — orice s'ar zice de cei preocupați vecinic de traiul zilnic al existenței materiale — viața noastră ar fi o orbecare în întunec: fără de ideale ne am asemăna cu o corabie fără busolă și fără lumina farului îndreptător și mântuitor...

Încălziți vă și întăriți-vă inimile din faptele vrednice ale strămoșilor! Plecați pe marea vieții cu ideale în sufletele voastre, ca să nu rătăciți și să nu pierdeți calea cea dreaptă și pentruca să poată profita dela voi patria, neamul și biserică, ai căror fii sunteți.

Dumnezeu să vă ajute!

Sărbătorirea principelui Carol al României.

Sâmbătă la ameză, cu prilejul sărbătoririi a 22 de ani dela nașterea A. S. R. principelui moștenitor al României Carol, dnii Ioan I. C. Brătianu, președintele consiliului, Al. Constantinescu, ministru de domenii, Dr. Anghelescu, ministrul de justiție și d. G. Luca ministrul instrucțiunii publice și al cultelor, s'au dus la palatul Cotroceni pentru a prezenta felicitări A. S. regale

Dnii ministri au fost primiți de MM. LL. regele și regina și de A. S. R. principele moștenitor, încungiurați de Casa regală.

C. Ion I. C. Brătianu a ținut o scurtă cuvântare spunându-se în terminii cei mai călduroși, gândurile de cari guvernul și țara sunt animate în această zi pentru persoana tânărului principe.

M. S. regele a răspuns mulțumind și adresându-se apoi către sărbătorit, i-a arătat într'un minunat discurs, cari-i sunt datorite față de națune și de patrie.

Splendida cuvântare a M. S. regelui, a mișcat adânc atât pe A. S. regală cât și pe celelalte persoane prezente.

Principele moștenitor a răspuns apoi, mulțumind Augustului Său tată și președintelui consiliului

Cu aceasta ocaziune M. Sa regele a dat A. S. R. principelui Carol, medalia „Răsplata muncii“, în semn de înaltă răsplată pentru munca ce a depus ca căpitan în batalionul de vânători, cât și în calitate de organizator și comandant al cercetașilor români.

Sărbătorirea a luat sfârșit la oarele 1 p. m. (Z)

Vorbirea M. S. regelui Ferdinand al României.

Dăm în întregime admirabilul discurs al M. S. Regelui Ferdinand al României, rostit cu prilejul sărbătoririi a 22-a a nașterii A. S. R. principelui moștenitor Carol.

„Atât în numele Meu cât și al fiului Meu vă mulțămesc pentru cuvintele călduroase și urările ce li aduceți cu prilegiul zilei Lui de naștere. Nu mă îndoiesc că în inima Lui tineră aceste semne de dragoste găesc un resunet de vie recunoștință și li vor fi un îndemn să muncească în cercul Lui de lucru cu râvnă și cu dragoste pentru țară și neam.

Iubite Carol, este azi întâia sărbătoare ce sărbătorești ca moștenitoriu al tronului, căci anul trecut prea era proaspătă țărâna ce acoperea rămășițele pământesti ale iubitelui nostru unchiu, pentru a putea petrece cu veselie ziua când ai ajuns majorean. Prea bunul Tău unchiu aștepta ziua aceasta cu nerăbdare și în inima Lui părintească El a vrut să te întâmpine la începutul vieții tale de bărbat cu cuvintele pline de dragoste și cu sfaturi ce erau să-ți fie ca călăuză.

Pentru Tine sunt largi deschise poțile unui viitor plin de nădejde și să sperăm, și de izbândă. Totuși timpul grele de furtună a însoțit ajungerea Ta la vârsta de azi și în inima Ta caldă pentru țară acest an a lăsat urme adânci și multe învățăminte ai putut trage din uriașa frământare ce se desfășoară împrejurul nostru.

Dar cu cât mai întunecat este cerul cu atât mai vie trebuie să stea înaintea ochilor Tăi măreața figură a regelui Carol I., care te-a iubit ca pe un fiu și pilda de neinteresare ce ne-a lăsat ca o moștenire sfântă, și dacă urmezi sfatul Lui „nimic pentru mine, tot pentru țară“ și vorba Casei noastre »Nihil sine Deo« (nimic fără Dumnezeu), nu vei putea păși greșit.

Cu cât cineva este mai sus pus, cu atât mai mult trebuie să caute a merita mărirea la care soarta l'a chemat; numai acela este stimat care-și îndeplinește credincios datoritiile și dela un prinț care stă aproape de tron se cere mai mult decât dela alții. Nu pot deci să te sfătuiesc îndestul să-ți îndeplinești cu sfințenie datoritiile Tale către Dumnezeu, către țară și către Tine însuși.

Cercul Tău de lucru este încă restrins. Ca toți vlăstaril din Casa Noastră ai intrat în nobila îndeletnicire a armelor; ea este o școală pentru Tine, în care Tu trebuie să fii întâiul ca esactitate, ca râvnă și ca bună pildă pentru camarazii Tăi. Și tu iubești meseria Ta precum iubesc eu pe ostașul nostru și armata. În mijlocul ostirei am crescut și am trăit cele mai bune zile ale vieții Mele, în cunosc neprețuita valoare, ea este scutul și nădejdea țării și știu că pe dânsa ne putem bizui în ori-ce moment.

Dar din ce în ce se va lărgi câmpul Tău de lucru, până-ce la urmă vei fi chemat să conduci o țară întreagă. Cu cât un moștenitor al tronului se pregătește mai din vreme pentru aceasta chemare cu atât îi va fi sarcina mai ușoară când momentul va veni.

Nu uita că un rege trebuie să fie întâiul servitor al statului și de aceea poporul poate cere ca El se fie pildă în împlinirea datoritiilor

Sale; amintește-ți că un exemplu rău dat de sus poate să aducă un stat la perire.

În toate statele constituția (legile) a făcut suveranului o poziție grea; El nu este responsabil de faptele de guvernământ, are însă pentru faptele sale o răspundere morală foarte grea față de Dumnezeu, față de Sine și față de țară și de Istorie. Un suveran are datorii foarte mari către poporul care l'a încredințat destinele sale, dar puterea Lui este îngrădită și nimeni nu trebuie să observe cu mai multă sfințenie constituția și legile, lucrând cu încredere și în înțelegere cu sfințeniei Săi. Nu uita că ei au o sarcină grea, că asupra lor cade răspunderea faptelor suveranului. Mereu la straje, un suveran trebuie să vegheze ca bunăstarea țării să fie păstrată sus și neștirbită, însă El nu să poate lipsi de sfaturile consilierilor tronului, căci ei sunt organul de trecere al păsurilor, al dorințelor și al voinței poporului. A le cunoaște, a le împărtași și a se face una cu ele este una din cele mai înalte datorii ale unui suveran.

Tu, iubite Carol, vei avea poate o sarcină mai ușoară decât ale acelora cari au muncit și muncesc înaintea Ta și a căror inimă a bătut și bate așa de tare pentru neamul românesc.

Ești iubit de popor, păstrează dragostea ce-ți poartă, dar în toate actele Tale nu uita nici odată că mai lesne se pierde decât se câștigă iubirea și încrederea unui popor!

DEPEȘI.

Numeroase trupe ale Înțelegerii dealungul graniței bulgare.

Berlin. — Peste Salonic a sburat un aeroplan german, ca să observe modul cum se face transportul armatelor anglo-franceze spre Serbia. Aviatorul german a văzut numeroase trupe ale Înțelegerii cu multă artilerie pe drum, de-alungul graniței bulgare.

Presă bulgară provoacă Grecia să alunge trupele aliate de pe teritoriul ei.

Sofia. — Presă guvernamentală provoacă pe Grecia să alunge din țara lor trupele aliaților. »Kambuna« adaoga la această provocare, că, dacă Grecia nu are destulă putere Bulgaria se angajează a-i alunga ea pe aliați de pe teritoriul grecesc.

Ce i-se va da Greciei?

Londra. — Agenția Reuter e informată că ministerul de externe englez nu va elabora nici o declarație despre Cipru și Grecia. În cercurile diplomatice se crede, că Marea Britanie e aplicată a-i ceda insula Cipru Greciei, dacă aceasta va grăbi în înțelesul contractului ruso-grecesc în ajutorul Serbiei. Propunerea aceasta e cea mai puternică dovadă, că aliații sunt gata la orice jertfă, pentru ca să dea ajutor Serbiei în tot modul cu putință.

Armata sârbească în pericol.

Londra. — Colaboratorul militar al ziarului »Times« scrie: Neintervenind nici Grecia nici România, e foarte îndoios, ca trupele franceze și engleze debarcate la Salonic să poată sosi la vreme în ajutor Serbiei. Armata sârbească se găsește în fața celui mai mare pericol. Situația, câtă vreme forța principală a armatei sârbești nu e înfrântă, nu e desnădăjduită, dar de sine înțeles, e foarte gravă. Sârbi se apără între împrejurări nefavorabile. Criza nu poate dura multă vreme.

Trupe caucaziene la Nistru.

Budapesta. — Corespondentul lui »Pester Lloyd« anunță din Cernăuți: Pe frontul dela

Nistru Rușii au primit noi ajutoare din Caucaz. Trupele rusești din Caucaz vor fi aduse cu înecet pe acest front, deoarece în Caucaz, Rușii își retrag frontul în alte pozițiuni.

Gubernul sârbesc se refugiază la Kralievo.

București. — »Independance Roumaine« anunță: Gubernul sârbesc s'a mutat la Kralievo, deoarece drumul spre Monastir nu mai e liber.

Flota engleză atacă portul Dedeagaci.

Sofia. — Se anunță oficial, că flota engleză a bombardat portul Dedeagaci, fără însă, să pricinuiască pagube mari.

Paris. — Agenția Havas anunță că Anglia s'a angajat ca afară de Salonic să mai debarce trupă și la Dedeagaci și Enos. În vederea acestor debarcări s'au luat toate măsurile necesare.

Atitudinea Greciei.

Lugano. — »Tribuna« anunță din Atena: Știrile despre apropiata plecare a miniștrilor englez, italian și rusesc din Atena sunt neînțelese. E adevărat însă că tratativele lui Sir Elliot deoparte cu ministrul bulgar Bosdarij de altă parte cu Demidov au luat un caracter extraordinar de viu. Impătrita înțelegere susține că Grecia e obligată să se țină de acordul ei cu Serbia.

14 000 soldați spre Ghevgheli.

Rotterdam. — »Daily Mail« anunță din Salonic: Comandantul armatei III grecești a dat ordin ca soldaților antantei să li se dea salut, iar cu soldații să se țină prietenia deoarece aliații sunt prietenii Greciei. Ordin de acesta a dat și generalul Serail, comandantul trupelor debarcate. Direcțiunea căilor ferate din Salonic a primit Sâmbătă ordin ca să țină în rezervă șapte trenuri pentru transportarea trupelor aliate la Ghevgheli. Duminecă au plecat spre Ghevgheli 14 mii soldați.

Starea de lucruri în Italia.

Lugano. — Pe când boala lui Sonnino care a și avut o întrevvedere cu Barrère, ministrul Franței la Roma pare să fi trecut, se îmbolnăvește Salandra, Sfatul de miniștri, care trebuia să aibă loc ieri, a fost amânat. »Popolo d'Italia« observă cu ironie că sfatul de miniștri se amână pentru un guturaiu al d-lui Salandra, pe când durerea de cap a d-lui Sonnino, care a provocat timp de 24 ore, încordarea întregii Europe, merge spre bine. »Secolo« scrie că ar fi o tristă situație pentru țară, dacă în loc de dragoste între țările înțelegerii ar interveni neîncredere și s'ar naște polemici.

În Milan trebuia să aibă loc ieri o alunare a poporului, pusă la cale de naționaliști, cere avea să ceară guvernului să participe la acțiunea din Balcani; poliția însă a împedat întrunirea.

Un schimb de note, foarte viu, a avut loc între guvernul italian și guvernele Intreitei, primul comunicând celor din urmă, că pe baza rapoartelor ministrului de război și ministrului de marină, Italia nu poate trimite trupe în ajutorul Serbiei, adăugând că suspendarea acțiunii în Dardanele ar însemna o economie de forțe ce s'ar putea utiliza mai cu folos în lupta directă contra inamicului principal, care sunt Puterile centrale. Acțiunea în Balcani ar fi după guvernul italian o risipire de forțe, ce devine foarte simțită pe fronturile de luptă principale.

Bulgarii au ocupat Cumanovo și Veles.

Sofia. — Bulgarii au ocupat Cumanovo. Sârbii s'au refugiat spre Üsküb. Trupele bulgare ar fi ajuns până la Vardar și au cucerit Veles. Pe dușman îl fugăresc spre Prilep. La Veles

calea ferată Vardar este nimicită, au tăiat legătura dintre Salonic—Üsküb.

Trupele noastre ataeă Muntenegrul.

Cetinje. — La Grahova trupele austro-ungare au atacat cu vehemență pozițiile muntenegrine. Aviatorii dușmani au trecut în mai multe rânduri frontul Drinei.

Sârbii au primit ajutoare.

Milano. — Lui »Corriere della Sera« i se anunță din Atena: Apărarea liniei Salonic—Üsküb a luat-o asupra sa o armată de 20 mii Francezi. În Macedonia luptele iau proporții tot mai mari. Sârbii retrași au primit puternice ajutoare engleze și franceze cu cari vor apăra împreună linia a doua de apărare. Între Salonic și Patrici au luat poziție două divizii bulgare provăzute cu artilerie.

Luptă mare între Vlassina și Coceana.

Berlin. — »Berliner Tageblatt« scrie: Sârbii anunță că între Vlassina și Coceana s'a început o luptă mare. Bulgaria intenționează să ocupe Monastirul.

Italia a declarat războiul Bulgariei.

Roma. — Agenția Stefani anunță: Deoarece Bulgaria a deschis focul împotriva Serbiei, aliindu-se dușmanilor Italiei și luptă contra aliaților, guvernul italian la ordinul regelui a proclamat starea de război între Bulgaria și Italia.

Trupele antantei la Cumanovo.

Lugano. — »Tribunei« i se anunță din Salonic: Debarcarea trupelor continuă. Până acum a fost debarcați 35 mii soldați. Număroase trupe au și plecat în Macedonia. Locul de concentrare e Cumanovo. De aci se intenționează a ataca aripa stângă a armatei bulgare. În Salonic are loc în fiecare seară un consiliu de război, la care iau parte și atașajii militari ai Rusiei și Italiei.

Declarațiile unui general rus despre expediția rusească împotriva Bulgariei.

București. — »Dimineața« anunță din Turnu-Severin: Generalul Vissolykin, aghiotantul de flanc al țarului, care a trecut pe la Turnu-Severin în Sârbia și duce un raport pentru statul major sârbesc, a declarat privitor la acțiunea Rusiei împotriva Bulgariei următoarele:

— *Mai târziu în 15 zile trupele noastre vor fi pe țărmlul bulgar. Suntem convinși că apariția trupelor rusești în Bulgaria va sili guvernul bulgar, că să renunțe la continuarea războiului.*

Ententa a debarcaș trupe la Enos.

Rotterdam. — Ziarele din Londra anunță o telegramă a ziarului italian »Messagero«, care spune că înțelegerea a debarcat trupe la Enos.

(Enos, port turcesc în Marea Egee lângă gura Marișei, cam la 20 kilometri spre est dela Dedeagaci. Spre vest dela Enos se găsește frontiera turco-bulgară.

Bulgarii în regiunea dela Cumanovo.

Berlin. — »Berliner Lokalanzeiger« anunță: »Times« din Londra e infor-

mat din Niș că Situația Sârbilor în regiunea dela Cumanovo e foarte serioasă. Bulgarii voiesc să rupă linia ferată, ca astfel să împedecă împreunarea trupelor engleze și franceze, ce înaintează dinspre Salonic, cu armata sârbească.

La Ghevgheli se pregătește o luptă mare.

Genf. — »Times« publică următoarea telegramă particulară primită din Salonic: Au sosit noi trupe, cari pleacă imediat mai departe spre nord, ca să se împreune cu forțele, cari înaintează spre Valandovo. În regiunea dela Ghevgheli se va da o luptă mare.

România se va hotărî în curând.

România își apără neutralitatea cu armele. — Schimbarea guvernului român. — Întreruperea circulației vapoarelor pe Dunăre.

»General Anzeiger« din Düsseldorf află din Basel:

Toate ziarele din Elveția, publică telegrame din București, prin cari se spune că o hotărâre în șinuta României, se va lua cel mai târziu în 2—3 săptămâni. Șeful statului major al armatei române a vorbit timp mai îndelungat cu regele României. Nu mai este nici o îndoială, de partea cui se va alătura România, care voiesc să fie biruitoare.

Pe de altă parte »Daily Telegraph« din Londra, află că în România domnește o vie lucrare diplomatică. Ambasadorii împătritei înțelegeri au avut o convorbire cu d. Brătianu. Reprezentantul Serbiei, apoi d. Carp au fost chemați la rege în vorbă.

Ziarul guvernamental »Dreptatea« din București anunță:

În cercurile partidului liberal se vorbește cu stăruință de o foarte apropiată schimbare a guvernului.

E vorba ca să iese din minister dnii Porumbaru, Victor Antonescu și Radovici, pentru a intra dnii Mihail Ferekide, Toma Steliani și C. Banu. Se spune că d. Brătianu ar vrea să facă aceasta schimbare pentru a da guvernului o nouă împuternicire în fața agitațiilor pe care le pune la cale opoziția takisto-filipșană.

»Nationalzeitung« din Rotterdam anunță: Ziarele din Moscva află din Kiew că guvernul român adună trupe numeroase la Iași. Mari concentrări de trupe se văd și în regiunea Negotinului.

După toate semnele guvernul român se va opune cu armele contra unei încălcări străine a țării ei.

Se anunță din Brăila:

Comandanții de pe vasele și șlepurile plecate zilele acestea din Galați și Brăila pentru diferite porturi românești din susul Dunărei, au primit ordinul dela căpitanul porturilor unde ancorase, să nu mai părăsească porturile.

Ieri dimineață în portul Corabia, câteva vapoare ridicând ancora spre a pleca spre portul Brăila, au fost oprite de către căpitanul portului.

Trecerea mărfurilor prin România pentru Bulgaria s'a oprit cu desăvârșire.

București. — Trecerea mărfurilor din Germania și Austro-Ungaria pentru Bulgaria, de câteva zile s'a oprit cu desăvârșire; nu mai sosește nici un wagon cu atare scop.

Armata sârbească va fugi în România.

Atena. — Știrile sosite din România spun că părți din armata sârbească, întrucât n'ar putea rezista Bulgarilor în luptele dela granița româno-bulgară-sârbească, și nu se vor mai putea retrage în lăuntrul Serbiei, se vor duce în România. Aci și dacă vor fi desarmate, speră că vor putea prinde iarăși arma, când va intra în acțiune și România.

Rușii concentrează mari puteri în Basarabia.

București. — Universul anunță că Rușii concentrează în Basarabia puteri tot mai numeroase. Probabil că aceste forțe nu vor fi aruncate înspre Bucovina, ci că aceasta armată numeroasă provăzută și cu artilerie grea e hotărâtă pentru un alt scop deosebit.

României i se făgăduiește Basarabia pentru ca să între în acțiune.

Copenhaga. — Ziarele londoneze primesc din Petrograd telegrame, cari spun că Rusia e aplicată să dea României întregă Basarabia, dacă va intra îndată în acțiune de partea Impătritei înțelegeri.

Dela sfatul de ministri român.

București. — Un consiliu de ministri s'a întrunit — după cum v'am vestit — acasă la d. Costinescu. Dintre miniștrii au lipsit dnii V. G. Morțun, Porumbaru și Radovicu. Domnul Ferechide a luat parte la sfat.

Nu s'a vorbit decât asupra unor lucruri și măsuri de ordin militar cari cer o hotărâre repede.

D. Brătianu a spus consiliului că în urma întâmplărilor din Balcani, transporturile române din Italia, Anglia, și Franța, nu mai pot veni pe la Salonic.

Vaporul „București“ a primit ordin să se întoarcă în Anglia și s'au luat măsuri ca transporturile române să fie îndreptate spre Suedia și de acolo se vor transita prin Rusia.

Asemenea s'au luat câteva măsuri provizoriale la aprovizionarea cu cărbuni, aprovizionare care întâmpină mari greutăți României.

Consfătuire însemnată în București.

București. — O foarte însemnată vioiciune domnește în cercurile diplomatice de aici. Diplomații desvoaltă o mare lucrare și însuși regele dă zilnic dese audiențe (primiri). Ieri a fost primit la rege d-nii Poklevsky-Kotzel, ministrul Rusiei, Marincovici, ministrul Serbiei și Blondel, ministrul Franței. După aceste audiențe d-nii I. Brătianu, prim-ministru și Em. Costinescu, ministru de finanțe, au avut o întrevedere cu miniștrii Rusiei și Franței. Mai târziu a luat parte la această întrevedere și ministrul Serbiei.

În cercurile politice domnește o mare agitație. Se crede încă că hotărârea totuși se va putea amâna. În cazul acesta România va rămâne în așteptare armată până la primăvară.

D. Carp, Marghiloman și Maiorescu intră în guvern?

Budapesta. — Ziarele ungurești află din București, că »Universul« scrie: Primul ministru Brătianu a declarat deputaților că la începutul lui Noiembrie guvernul român se va reconstrui și d-nii Carp, Marghiloman și T. Maiorescu vor intra în guvern.

Noua propunere a înțelegerii la București.

Lugano. — »Secolo« scrie că împătrita înțelegere a prezentat o nouă propunere guvernului român și se speră că aceasta o va primi.

O delegațiune română la Petersburg și Paris.

Viena. — La Odessa a sosit o delegațiune de funcționari superiori ai statului român, în călătoria lor spre Franța. Delegațiunea aceasta se va opri și la Petersburg.

Profesorii universitari din România cer lămurirea situației și imediata intrare în acțiune.

București. — O seamă de profesori universitari din București, s'au întrunit alaltăieri la Universitate și în urma discuțiilor urmate asupra politicii d-ni afară au hotărât să împărească un memoriu, prin care să ceară guvernului limpezirea situației și imediata intrare în acțiune.

Mișcare pe Dunăre.

Din T.-Severin se anunță, că comandanții vaselor comerciale austro-ungare aflătoare prin porturile dunărene românești au primit telegrafic instrucțiuni, spre a fi în tot momentul gata spre a porni în curse, în susul Dunărei. Pe aceste vase se observă o vie mișcare, pentru a se pune totul în cea mai perfectă ordine.

Trecerea armatei rusești prin Dobrogea.

Turin. — Se anunță din Petrograd: Cu toată desmințirea oficială e fapt, că slăturile urmate cu România pentru trecerea trupelor rusești prin Dobrogea se găsesc în clipa decisivă. Cercurile diplomatice sunt de părere că România nu va da un răspuns formal și așa se crede că expediția în Balcani se va întâmpla cât mai curând și Serbia va fi scăpată de perire.

Ministrul Serbiei la regele Ferdinand.

București. — D. Marincovici, ministrul Serbiei la București, a fost în audiență la rege.

Ministrul român din Sofia la d. Radoslavoff.

București. — Se comunică din Sofia, că d. Derussi, ministrul României în Bulgaria, a avut o lungă întrevedere cu d. Radoslavoff, primul ministru bulgar.

Aghiotantul țarului Rusiei și prințul rus Urusow la București.

București. — Se anunță din T.-Severin: Se telegrafiază aci sosirea lui Viljoin, aghiotantul țarului Rusiei, care merge la București, cum și a prințului rus Urusow.

România a luat parte la acțiunea înțelegerii în Balcani.

București. Ziarul »Steagul«, organ al partidului conservator scrie:

»Discursul dlui Votant în camera franceză, lămurește pe deplin ținuta guvernului român față de cel ce se războiesc. D. Votant afirmă că România a luat parte cu toată inima la o acțiune de înțelegere balcanică favorabilă puterilor înțelegerii.

Destănutrile făcute »Adevărului« de un »factor răspunzător«, găsesc astfel o confirmare din afară, care nu poate fi slăbită întru nimic de desmințirile zarelor guvernamentale de ieri.

Situațiunea politică se clarifică deci pentru toată lumea.

Ținuta guvernului fiind în înțelesul altptret de Quadruplă, guvernul nu înțelege o conlucrare cu aceste puteri decât în vederea unui câștig real și sigur... și nici de cum pentru fântazii și formule, având drept bază ura contra puterilor centrale și simpatia pentru puterile Quadruplet.

Un lucru rămâne sigur: guvernul nu va întreprinde nici o acțiune, cu toate angajamentele sale, fără nădejdea unui câștig real și durabil într'o anumită direcție, iar în lipsa putinței unul asemenea câștig el se va retrage.

Aceasta se va vedea în câteva zile probabil, din desfășurarea evenimentelor balcanice

Toată încrederea în regele și guvernul țării.

Agitațiunile și frământările interne politice din România au dat naștere unei noi ligi patriotice românești, numită »Liga unității naționale«, sub presidenția de onoare a dlui N. Fleva. Zilele trecute noua ligă patriotică a ținut o bine cercetată întrunire, în care s'a votat următoarea moțiune:

»Cetățenii Capitalei, întruniți la apelul »Ligei Unității Naționale«, în urma discuțiilor urmate afirmă:

»Toată încrederea M. S. Regelui și guvernului țării, straja neadormită la interesele superioare ale Statului.

»Numesc o comisiune, care să meargă la dl Fleva, Tribunalul Poporului, și să-l roage călduros ca să primească presidenția de onoare a Ligei.

»Fac un apel călduros la toate partidele și la toți oamenii politici să se unească și să dea țării o politică unitară în armonie cu realele interese«.

Mackensen.

»Viitorul«, organul oficial al guvernului român, publică următorul interesant articol în numărul său de Duminecă 4/17 Octombrie a. c.:

Impotriva Serbiei operează, cu grupul principal de armate germano-austriece generalul Mackensen. Oricare ar fi sfârșitul războiului, generalul Mackensen va rămâne cu o reputație militară, pe care nimeni nu o mai poate șgudi: Înaintarea sa din Beschizi până în mlaștinele Pripetului face o operație militară de o întindere și un avânt demn de marii generali din istoria războaielor. Dacă în această înaintare pe lângă cucerirea de teren nu a izbutit să distrugă și armata rusească — a cărei retragere maestrică nu are o mai mică valoare pentru știința războiului decât însaș înaintarea — vina nu stă în calitățile militare ale conducătorului german, ci în prezența unor egale însușiri la comandantul rus, care conducea retragerea.

Titlul cel mai înalt care se poate da unui luptător german, acela de general feldmareșal, nu a fost dat comandantului armatei germano-austriece din centrul frontului oriental decât pentru merite mari.

De aceea numirea sa în fruntea armatelor cari operează în Serbia, este mai presus de toate un omagiu adus de înaltul comandament german însușirilor militare ale bravei armate sârbești.

Întru o țară eșă de mică, un general așa de mare — ar fi aproape o ironie, dacă armata micii Serbiei nu s'ar găsi după trei răboaie în cari nu a cunoscut ce e înfrângerea și dacă marginea frontului său sudic nu ar aștepta armata aliaților din Apus, cari vor da teatrului de războiu din Balcani un rol însemnat în pregătirea învingerii dela sfârșit.

Numirea mareșalului Mackensen la comanda trupelor din sud nu este numai un omagiu adus Serbiei, ci încă o nouă manifestație a comunității de interese și de acțiune a celor două imperii centrale aliâte. S'a parut la început că operațiile din Galizia și cele de pe frontul dunărean nu interesează decât monarhia habsburgică. Atunci ele au fost lăsate sub ordinele comandamentului austro-ungar și la execuția trupelor austro-ungare.

De atunci s'a simțit nevoia unei mai strânse uniri a acțiunii celor două monarhii aliâte. Și comandamentul german și-a întins magica sa autoritate și asupra trupelor austro-ungare, ca un semn al comunității militare și politice a celor doi aliați. Sub acest comandament nou s'a ajuns din nou la Lemberg, dar venind din direcția contrară primei direcții, și se îndreaptă armatele iarăș spre Valievo.

E însemnată numirea mareșalului Mackensen la comanda armatelor cari, de pe teritoriul austro-ungar au trecut în Serbia.

Perderile antantei la Dardanele.

Au trecut acum opt luni de zile, dela prima încercare a forțării Dardanelelor și Anglo-Francezii oboșiți și descurajați, s'au folosit de ocazia atacului îndreptat pentru zdrobirea Serbiei, și și-au retras o mare parte a armatei din fața strămtorilor pare-se foarte hotărâți de a se lăsa de continuarea acelor lupte împreunate cu atâtea jertfe zadarnice.

Credem deci că în acest moment ar fi foarte interesant să prezentăm cetitorilor noștri o socoteală a acestei întreprinderi, care avea de scop forțarea Dardanelelor.

Primul atac mai mare împotriva Dardanelelor, a fost dat la 25 Februarie, de 10 mari vapoare engleze și franceze, care timp de 7 ore și jum., au bombardat fără întrerupere strămtorile.

La 1 Martie a urmat a doua încercare a unui atac mai mare, cu patru vase de linie.

La 4 Martie, Turcii au respins cu pierderi mari pentru Anglo-Francezi, prima încercare de debarcare acestora.

Cu această ocazie, năvălitorii s'au convins că nu este cu putință să pătrundă așa cu una cu două în strămtori, și la 5 Martie au început să bombardeze cu tir indirect golful Saros, peste peninsula Gallipoli, forturile turcești dealungul strămtorilor. Turcii au răspuns însă și ei cu viteje focului și la 6 Martie, cel mai mare vas englez, dreadnoughtul „Queen Elisabeth“, a primit mai multe lovituri în plin. Iar bombardarea înversunată care a avut loc la 12 Martie, s'a terminat cu stricarea tuturor vaselor de război care au luat parte la bombardare.

La 18 Martie s'a petrecut apoi un eveniment cu totul neașteptat pentru năvălitori. În acea zi a fost scufundat de Turci, crucișătorul cuirasat francez „Bouvet“ și alte două crucișătoare engleze, iar multe altele au fost greu lovite.

În luna lui Aprilie au urmat apoi lupte grele la Kaba-Tepe și în alte însă toate se terminaseră cu respingerea sângeroasă a Anglo-Francezilor.

Afară de pierderile de oameni care întrec suma de 200.000, aliații au mai avut pierderile grele în vase de război. Afară de vasele deja amintite au mai pierit în fața Dardanelelor: la 11 Martie vasul de război „Suffren“, la 7 Aprilie crucișătorul cuirasat „Leon Gambetta“ a fost

foarte grav avariat; la 19 Martie au fost scufundate vasele de război englez „Irresistible“ și „Ocean“, iar la 13 Mai a fost torpilat în fața Dardanelelor de distrugător otoman vasul englez „Goliath“ cu un tonaj de 13.150 tone. Aceiași soarte a mai avut-o „Triumph“, 12.000 tone, torpilat în fața Dardanelelor de un submarin german și „Maestic“ cu 15 mi tone, scufundat tot de un submarin german în fața Dardanelelor, la 12 Mai.

Stricate au fost următoarele vase de război: micul crucișător „Amethyst“ la 14 Martie, crucișătorul cuirasat „Inflexible“ la 18 Martie, vasul de linie „Cornwallis“, crucișătorul „Dublin“, vasul de război „Prince George“, vasul de război „Queen Elisabeth“, crucișătorul „Euryalus“, crucișătorul „Saphire“, crucișător „Dartmouth“, vasele de linie „London“, „Lord Nelson“, „Swiftsure“ și „Albion“.

Afară de acestea a pierdut și Rusia vasul de linie „Pantelimon“ o veche cunoștință a noastră, care purta numele de „Potemkin“ când a fost adus de mateloții revoltați ruși, în portul Constanța. „Pantelimon“ a fost scufundat la 22 Mai aproape de Bosfor, de un submarin german.

Astăzi situația aliaților în peninsula Gallipoli, cum se știe, este fără sorți de izbândă. În cele două locuri unde au reușit să debarce, nu pot eși cu prețul nice unei forțări, din teritoriul apărât de tunurile de pe vasele de război. Așa că s'au convins Anglo-Francezii că e zădarnică ori-ce încercare de a forța Dardanelele și de aceea cum am spus mai sus, s'au folosit de ocaziune, spre a părăsi în mod „onorabil“ întreprinderea nenorocită dela Dardanele.

Și să vedeți că nici în Balcani n'o să le meargă mai bine...

Insemnări.

»Cultura creștină« scrie:

Regularea după parochii a ajutorării răniților cu cărți. Suntem în a cincisprezecea lună de crâncen războiu, care cu proporțiile uriașe încununează trist și dureros toate răboaiele de până acum. Mulțimea și feliurimea armelor perfecționate, cari se manuează cu selbatecă ură, pe fronturi de mii de kilometri, de câtră milioane soldați, tineri și bărbăți încărunțiți, cum și nenumărate mizerii, cari însoțesc un război atât de îndelungat, au răpus, cine știe, câți — și au rănit și bolnavit și pe mai mulți. Între răniți și bolnavi avem și noi românii zeci de mii, cari sufer prin număratoase spitale din Austro-Ungaria și Germania, pe unde, pe lângă toată îngrijirea, ce li se dă, n'au mulțumirea ce o vrednicesc. Le lipsește hrana sufletească: n'au cărți de rugăciuni, n'au cărți bune și folositoare, reviste și ziare pentru lectură, din care să se întărească împotriva ispitelor și să se mângăie, se culeagă informații despre neamul lor, și să-și omoare urtul chinuitor, ales când nu se pot înțelege cu mediul în care sunt.

Unii soldați bolnavi, cari sunt mai isteți, mai cutezători și mai experți, se adresează cu rugări pe la librării, câte unei redacții, ori vreunui arhieru, cerând hrană sufletească. Uneori fac acestea îngrijitorii câte unui spital, ales preoții. Mulțimea mare rămâne fără cărți și fără ziare, fiindcă nu cere, ori și dacă ar cere, cam tot aceleași persoane fizice ori morale, la cari aleargă toți, nu pot răspunde totdeauna cererilor, în măsură mulțumitoare. Pentru ca răniții noștri, cari și-au expus viața și sănătatea pentru țară, cari au îndurat atâtea mizerii și cari în foarte multe cazuri nu se pot nici înțelege cu persoanele cari îi îngojesc, să ajungă la o hrană sufletească, chestiunea ajutorării lor cu cărți și ziare trebuie organizată. Trebuie realizat lucrul acesta cu atât mai vărtos, că numărul răniților, în războiul, al cărui sfârșit nu se poate prevedea, va tot crește. O organizație regnicolară, ori diecezană n'ar duce la țintă, parte pentru că nu s'ar descoperi toți, cari au lipsă de lectură și mai ales că necunoscându-se bolnavii personal, nu li-s'ar putea trimite lucrurile cele mai potrivite individualității lor.

Noi credem, că chestiunea aceasta s'ar putea rezolva mai ușor și mai bine de câtră parochiile noastre. Fiecare parochie are în armată 16 — 20% fii, dintre cari unii sunt răniți ori bolnavi. Aceștia ajungând în spitale în câteva zile avisează rudeniile din satul lor, iar prin aceasta se informează și preotul despre starea și ubicațiunea filzr sei sufletești, cărora le trimite apoi

cărți corespunzătoare lipselor sufletești și gradului de cultură,

Capitalul trebuincios pentru procurarea cărților, ziarelor și a iconițelor să se adune în fiecare comună bisericească. Arătând preotul scopul colectării, avem convingerea, că credincioșii vor contribui cu voie bună bani ori naturale pentru mângăierea și înveselirea fiilor, fraților rudeniilor, prietenilor și a cunoscuților din satul lor, cari, răniți ori în alt chip bolnavi, petrec prin spitale. Din banii colectați preotul va procura cărți și iconițe, de cari știe, că va fi mai mare lipsă și le va trimite atunci și acolo, când și unde e trebuință. O singură iconiță trimisă de tot satul înalță morala și schimbă dispoziția sufletească a celui ce suferă, văzând că nu-i uitat și părăsit. Dacă într'un loc s'ar afla bolnavi din mai multe comune, primind ei cărți diverse, le ar ceti împrumutat. În chipul acesta s'ar putea aranja ușor și bine o afacere, căreia trebuie să-i dăm o mai mare atențiune ca în trecut.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 28 Octomvrie n.

Refugiații Ioan Moța, preot și Vasile C. Osvadă scoși din Congregație. Congregația comitatului Hunedoara s'a întrunit iară, între altele chestiuni la ordinea zilei a desbătut și următoarea propunere prezentată de dnii dr. Gh. Dubleş, dr. Aurel Vlad, dr. Iustin Pop și Simion Chira, membrii ai congregației:

Propunem ca toți membrii ai congregației să declare, că prin faptul că Vasile Osvadă și Ioan Moța, membrii ai congregației, au fugit în România, unde prin tradarea loialității lor față de patria și comitatul nostru, s'au angajat în serviciul mișcărilor dușmănoase nouă, cari mișcări urmăresc o politică de zdruncinare a întregității statului nostru, — s'au făcut nedemni de a fi mai departe reprezentanți în congregația Comitatului.

În urmare membrii congregației înfierează ținuta lor și nu-i mai poate considera ca făcând parte din Congregație.

După mai multe discursuri, ținute atât de membrii români cât și de cei maghiari, propunerea s'a primit cu unanimitate.

Ovrei și războiul. În armata Marelui Britanii sunt înrolați 20.000 Ovrei, 50.000 luptă în Germania, 170.000 în Austro-Ungaria și 350.000 de mii în Rusia. Chiar și în Serbia sunt înarmați sub arme cam 25.000. Esecție fac numai fiii lui Izrail stabiliți în America, încolo unii luptă împotriva celorlalți pe continent.

O circumstanță foarte curioasă: în armata engleză este constituit un mic grup de voluntari ovrei cari formează o unitate a parte, comandată în limba ovrească de ofițerii rasei lor. Sunt coloniali sionisti stabiliți în Palestina cărora li s'a urât de țara promisă a strămoșilor și ca să scape de înrolarea forțată în armata turcească și de vărsarea sângelui pentru războiul sfânt s'au refugiat în Egipt. Împreună cu familiile au reușit să ajungă la Iaffa unde vaporul Tenresee i-a imbarcat și i-a transportat la Alexandria. S'au înrolat în batalionul „Britisch Palestine“. Au făcut un stagiul de instrucție de 6 săptămâni pentru a pleca la Gallipoli. Într'o scrisoare dela cartierul general a corpului expediționar la Dardanele, trimisă de Sir John Hamilton se face o laudă a bravurei de care a dat dovadă mica trupă constituită numai din Ovrei.

Faptă unică în toate analele creștine!

Doi frați. Din Cluj a pornit, spre diferite lazarete, un transport de prizonieri ruși invalizi și reconvalenți. Transportul de răniți era aproape de gară; în fața lor venia o trăsură încărcată cu lemne. Caii erau mânați de un prizonier rus, care fericit și îndestulit cu soarta, fuma surizător pe boc. Trăsura se apropia tot mai tare de transport, când deodată, din convoiul prizonierilor se aude un glas tremurător strigând: Niculae. Vizitiul a stat surprins o clipă, s'a dat jos din trăsură și plângând cu suspine îmbrățișează un ostaș rus, ajuns prizonier; transportul s'a oprit, publicul de pe bulevarde privea la cei doi îmbrățișați.

Cei doi frați nu s'au văzut și nu știau nimica unul de altul din Aprilie anul trecut. Ni-

culae, fratele mai mare, a fost înrolat la începutul mobilizării armatei rusești. Cei doi frați, ajunși prizonieri se priveau lung și lacrimi de fericire le lucrau din ochi.

La despărțire Nicolae a dat fratelui său un pachet de tutun și o schatue de lemnușe, întreaga lui avere.

Atentat contra prințului Leopold de Koburg. Duminică după amiază s'a săvârșit atentatul în chilia cântăreței Elena Ribicka, fida răposatului consilier guvernamental din Viena. Intre ducele Leopold de Koburg și cântăreța Elena era o pretenție ce dura de mai mulți ani. Ducele Leopold, înainte de comiterea atentatului a primit o scrisoare dela Elena, în care îi anunță că e dispusă să rupă pretențele relațiile, de până acum, și îl invită, în aceasta chestie să vină la ea. Ducele se prezintă și după un scurt schimb de cuvinte, Elena a aruncat peste fața ducelui o sticlă cu vitriol iar ia sa împușcat. Prințul a fost dus la un sanatoriu, unde a fost operat. Atentatul a fost comunicat și regelui bulgar, unchiul ducelui.

Ultime știri.

Petrovaț și Valievo — au căzut!

Budapesta. — Oficial. — *Trupele austro-ungare și germane au cucerit localitatea Petrovaț, iar trupele generalului Kövess au cucerit Valievo.*

(Petrovaț este spre est dela șesul Moravei, lângă riul Mlava, iar Valievo e un însemnat nod de cale ferată, în apropierea frontierei Bosniei.

Italianii atacă în chipul cel mai înverșunat.

Lângă Isonzo decurge încă lupta generală. Luptele de infanterie de o înverșunare fără păreche s'au estins și asupra capului de pod dela Görz. Asalturile îndârjite ale dușmanului au dat greș însă din nou, cu pierderi îngrozitoare, în împotrivirea puternică a bra-

vei noastre infanterii, care a aflat un minunat sprijin în focul puternic al tunurilor noastre. Atacul principal al Italianilor contra frontului din Tirol a fost însoțit de ieșirea unor mari forțe. Platurile dela Vielgereuth și Lafraun stau sub un violent foc de artilerie

Mai multe diviziuni de infanterie italiană au atacat frontul nostru dela Dolomit. Iar am respins sângerous un atac la Bambergerhaus, la Col di Lana și la poziția Trassasi, două ieșiri la Ruffiedo, spre sud-vest dela Schluderbach și patru atacuri asupra liniilor noastre la nord dela Sief și valea Popena.

Pe frontul din Carintia s'au dat numai lupte de artilerie și ciocniri. În partea dela Flitsch și în regiunea Krndușmanul a îndreptat ieri încă câteva ieșiri și încercări zadarnice de atac. Lupta a s'ăbit apoi. Contra frontului dela Mrzli-Vrh și până la capul de pod dela Tolmein, Italianii au îndreptat în continuu atacuri cu o înverșunare desperată. Cu deosebire înălțimea la vest dela Santa Luci a fost în continuu atacată. Vânătorii alpini au pătruns aici într'o mică parte de tranșeu, de unde însă contra-atacul viguros al regimentelor 54 și 86 de infanterie în scurt timp i-a aruncat din nou afară. Dușmanul n'a putut străbate în nici un loc nici în sectorul Isonzo, capul de pod dela Tolmein și dela Görz. Aici s'a dat o luptă aprigă cu deosebire la Plava.

În fața capului de pod dela Görz deja alaltăeri a dat greș multe încercări de atac îndreptate la Monte-Sabotino. După o puternică pregătire de artilerie, forțe însemnate italiene a îndreptat un atac contra muntelui care stăpânește

ținutul, precum și contra localității Os-lavia. Lupta a durat și peste noapte și s'a terminat așa, că trupele noastre țin strâns în stăpânire toate pozițiile lor.

La marginea platoului Doberdo pe sectorul Mainizza și Monte dei sei Busi lupta a durat cu o înverșunare neschimbată, în timp ce pe partea sudică atât ziua cât și noaptea a trecut mai liniștite. Atacurile nouă, întreprinse tot cu forțe proaspete, nu au reușit Italianilor, le-a succedat numai pe scurt timp de a se încuibă în unele tranșee înaintate. Infanteria noastră, viteazul regiment 39, într'o luptă dată cu patul puștilor la sud dela San-Mantine, a luat înapoi toate pozițiile.

Spre Constantinopol.

O telegramă sosită în ora din urmă ne spune că după ce trupele noastre au cucerit Oladova sârbească înaintând pe malul Dunării, s'au unit cu trupele bulgare. Astfel calea spre Constantinopol e liberă.

Birou de informații în Budapesta. Dau informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la rugărilor trimise la orice ministeriu, ori alte oficii. Urgez rezolvarea cauzelor, rog rezolvare favorabilă.

În cauze militarești, preoțești ori învățătoarești etc, dau deslușiri grabnice și sigure.

Încercă a câștiga informații despre soldații pierduți pe câmpul de luptă.

Mijlocesc tot felul de vânzări și cumpărări d. e.: grâu, cucuruz, fân, boi, porci, oi, poame și altele. — L. Olariu, Budapesta II Margit körut 50 III, 6.

Redactor responsabil: Dr. Ioan Broșu.

Pentru editura responsabil: Ioan Hereș.

Tiparul: „Tipografia Poporului“

În cancelaria notarială.

Din comuna Szibiel p. u. Szelistye află aplicare momentan un scriitor inițiat în agentele notariale. Salariu lunar 60 cor. Reflectanții să se adreseze subscrierului Aureliu Hațegan not. com.

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stoffe de
toamnă și iarnă în mare
asortiment.

Noutățile

sofite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe indigene din care se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardesiuri și „Raglan“, cari se află în depozit bogat. Asprareverenților confectionate în atelierul meu, îmi permit să atrag deosebită atențiune a Ca. femii proești și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confectionez uzând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru vânători, cum și tot felul de articole de uniformă, după prescripțiile croitorilor cea mai nouă.

Să cauți 8—10 calfe.

Să cauți 8—10 calfe de pantofar pentru lucru de comandă și târg. De păreche 3—4'50 coroane. — Adresa: Petru Câmpean, pantofar, Szelistye.

Nr. 1627/1915 prim.

Publicațiune.

Comuna Veresmart arândează, cu licitație publică în 3 Noemvrie a c după amiază la ora 1, pășunea comună, spre a fi pășunată peste iarnă, pe timpul dela 15 November 1915 până la 1 Martie 1916. Prețul de strigare 100 cor, vadiu 10 cor. Condițiile mai amănunțite se pot vedea în cancelaria comunală.

Lemne de Foc

și de
Lucru.

Stejar tânăr bine uscat

240 Cor. Vagonul cu 10.000

Kgr. încărcat și predate din stația Vurpod.

210 Cor. Vagonul cu 10000

Kgr. capete (darabe), remase dela slipuri și dela doage diferite mărimi.

28 Coroane stânenjului în pădure.

Pădurea departe 2 kilometri de stația Vurpod. Adresa:

S. M. Marinescu

Vurpod lângă Sibiu, (Nagyszeben).

Mape de Vânzare.

Mapa Europei	K 1,20
„ Rusiei cu Galiția	„ 1,20
„ Franței cu Belgia	„ 1,20
„ Țărilor balcanice	„ 1,20

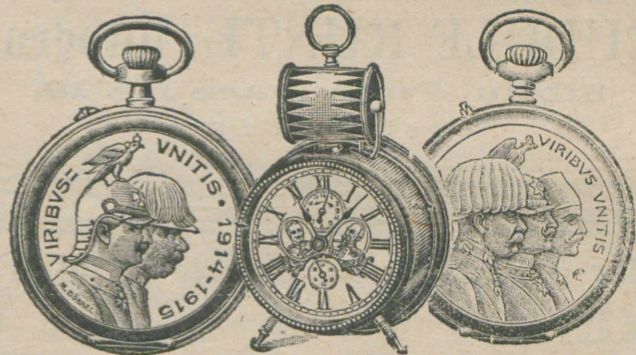
Se află de vânzare la

Administrația „Foil Poporului“

Pentru porto recomandat este a se adăuga 35 bani deosebit.

Cias și deșteptător de războiu.

NICHEL, OTEL,

ARGINT, AUR.

Cu relief dublu: M. S. Regele Francisc Iosif și Impăratul Wilhelm al II-lea, Viribus unitis 1914 sau cu relieful alor 3 Impărați Viribus unitis 1915, ca amintire pentru războiul mondial 1915 pe seama răniților, cu gravarea datului, în cutie de otel sau de nichel cu mașina vie bună Cor. 5.—, cu curea de mână Cor. 6.—, cu arătătoare luminoasă Cor. 7.—, extranetate Cor. 8.—, cu foaie de radu Cor. 10.—, argint curat Cor. 12.—, aur 14 carate Cor. 100.—, deșteptător de buzunar de nichel și otel Cor. 18.—, cu foaie de radu Cor. 25.—, ceasuri ieftine de nichel Cor. 3.—, lanț de războiu Cor. 1.—, deșteptător pe războiu „tun“ tare Cor. 6.—, deșteptător de războiu „dobași“, sună marșul general Cor. 7.—, deșteptătoare ieftine Cor. 3.—, cu garanție de trei ani. Trimete cu rambursă primul magazin de ciasuri de războiu.

MAX BÖHNEL,

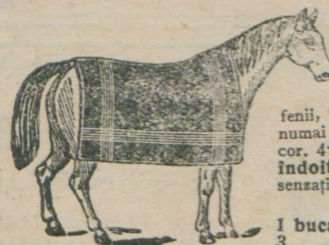
Wiena, IV Margarethenstrasse 27/3,

Lista originală a fabricii e gratuită.

Un milion țoale pentru cai

à cor. 4'90 cari erau designate pentru export în Balcani, dar din cauza

încălzirii războiului s'au reținut înapoi. Aceste țoale sunt din lână curată de Himalaia de Brunn, deci deosebit de durabile, și foarte calde și neapărat de lipsă pentru iarnă. Cam 200 cm. de ungi și 140 cm. de lat, colorii cenușii, draperii și cafenii, cu marginile chindisite în colorii frumoase și cari se pot avea numai pentru puțin timp pe lângă prețul producerii de jumătate de cor. 4'90 pe bucată. Aceste țoale de iarnă sunt de o valoare înaltă și se mai pot cumpăra dela noi pe lângă aceste prețuri senzaționale și mai jos alăturate numai până atunci până când se găte rezerva.

1 bucată țol de iarnă pentru cai costă numai cor.	4,90
3 „ „ „ „ „ „ „ „	14,50
6 „ „ „ „ „ „ „ „	28,—

Singura vânzătorie cu rambursă prin

M. SWOBODA, Wien, III/2, Hiessgase 13—346

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

institut de credit și de economii în Sibiiu

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetopole, Lugoș, Mediaș și Mureșoșorheiu

Agenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânniclașul-mare și Șeica-mare

Capital societar	K 6,000.000.—
Fonduri de rezervă și penziuni	„ 2,350.000.—
Portofel de cambii	„ 17,700.000.—
Imprumuturi hipotecare	„ 12,400.400.—
Depuneri spre fructificare	„ 24,500.000.—
Scrisuri fonciare în circulațiune	„ 10,000.000.—

Primește depuneri spre fructificare cu **5-5** $\frac{1}{2}$ %

după terminul de abdicere, plătind însuși darea de interes

execută asemnări de bani la America și îngrijește încasări de cecuri și asigurațiuni asupra oricărei pieși, mijlocește tot felul de afaceri de bancă. — Orice informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiiu, cât și de filialele și agenturile institutului.

762

Direcțiunea.

ATELIERUL FOTOGRAFIC

din Piața mare Nr. 19

este complet renovat și înzestrat cu cele mai moderne aparate și mijloace tehnice.

Proprietarul cel nou, își va da silința să satisfacă pe deplin dorințele publicului.

Ca specialitate lucrez după fotografiile vechi și stricate, ca de pildă a celor căzuți în războiu, tablouri mărite și pictate, cari vor fi cu totul asemănătoare.

Observare: Văduvele și orfanii celor căzuți în războiu vor avea scăzământ la plată.

Rugând să-mi sprijiniți noua mea întreprindere, semnez cu stimă:

RUDOLF KUNTE, fotograf

Sibiiu, Piața mare Nr. 19,

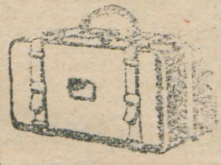
vis-à-vis de prăvălia lui Fuchs.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Strada Cisnădiei 45 — SIBIIU — Helfauergasse 45

Magazin foarte bogat în articole, pentru călătorie, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și

alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzozi) permanent în depozit.

Toate articolele din brânsele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin postă se efectuează prompt și conștientios.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și colere de călătorie.

„FOAIA POPORULUI“

pe CÂMPUL DE LUPTĂ

se poate trimite ori-unde și cu începere de ori-când, ceea ce aducem la cunoștință cetitorilor noștri, spre orientare, în urma mai multor întrebări ce primim mereu.

Prețul abonamentului este: **2 cor.** pe timp de 5 luni de zile.

Pentru abonamente pe câmpul de luptă statorim prețul de 2 cor. pe timp de 5 luni, fiindcă știm, că suma de 2 cor. (în bani de hârtie, bancnote de câte 2 cor.) se trimite mai ușor. Schimbarea adresei altundeva, tot pe câmpul de luptă, sau mai târziu în vr'un oraș ori sat din lăuntrul Monarhiei austro-ungare, se face gratuit; e destul a serie nouă adresă pe o carte postală, unde să se spună însă și adresa de mai înainte.

Abonamente de acestea se pot face și din partea celor de acasă, cari doresc să trimită Foaiă la vr'un neam sau cunoscut de pe câmpul de luptă ori în altă parte a Austro-Ungariei.

MOBILE

lucrate solid și conștientios ...

se pot comanda la

EMIL PETRUȚIU

Fabrică de mobile

SIBIIU — NAGYSZEBEN, AAAAA

str. Sării 37

Specialist în:

MOBILE DE TOT FELUL

pentru tineri nou căsătoriți, mobilări de hoteluri, vile, institute, cafenele și restaurațiuni

Telefon Nr. 47 cu legătură în comitatul întreg

Atelier propriu de tapiserie

Se lucrează după planuri artistice

Cremă de dinți

KALODONT

70 filleri

Berea albă și neagră din

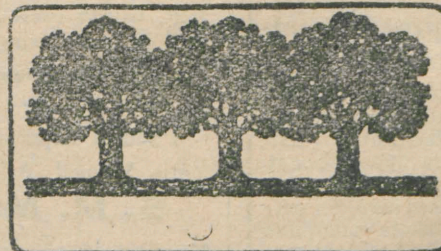
Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la oraș cât și la sate

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo că cumpărătorii se înmulțesc mereu

124

Wash-Extrakt
Frauenlob

Se poate găsi pretutindeni.

Rufele Schicht — rufe de războiu

se spală mai ieftin, mai cu cruțare și mai bine.

Înmoaie rufele cu extract pentru spălare „Frauenlob“, câteva ore sau peste noapte, spală apoi, ca de obicei cu puțin săpun, mai bine cu săpun „Schicht“ marca Hirsch. Vei avea rufele cele mai curate și vei cruța lucru, timp, bani și săpun.

Ominolul este mijlocul cel mai bun pentru curățirea mânilor și frecarea podinei din bucătărie și odăi.